

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

МАТЕРІАЛИ

XIII Міжнародної науково- практичної конференції

«Глобалізація українського
законодавства як результат війни
Російської Федерації проти
України»

19 квітня 2023 р.
м. Київ

<i>Шкуропацький Олександр Іванович</i>	АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ЗУПИНЕННЯ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ В УМОВАХ ЗАПРОВАДЖЕННЯ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ	92
<i>Шкуропацька Марина Олександрівна</i>		
<i>Хохленко Віра Миколаївна</i>	ОСОБЛИВОСТІ ОСКАРЖЕННЯ ПОСТАНОВИ У СПРАВІ ПРО АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРО ЗАСТОСУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО АРЕШТУ ТА АРЕШТУ З УТРИМАННЯМ НА ГАУПТВАХТІ	98
<i>Мусієнко Анатолій Володимирович,</i>	ДЕЯКІ АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ ОРГАНІВ ТА ІНШИХ АНАТОМІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ	100
<i>Мусієнко Володимир Володимирович</i>		
<i>Ясенюк Альона Анатоліївна</i>	ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОГО ТА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	107
<i>Завада Ростислав Степанович</i>	ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ ЯК ЗАСІБ ТРАНСФОРМАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ	110
<i>Макарчук Віталій Володимирович</i>	АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРИМУС ЯК МЕТОД ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ	113
<i>Киренко Сергій Георгійович</i>	ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ УМИСНИХ ВБИВСТВ	117
<i>Вітко Олександр Юрійович</i>	КРИМІНАЛЬНІ МИТНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ СТ. 201-1 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ	122
<i>Заяць Наталія Володимирівна</i>	ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗАКОНОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА	131

*Макарчук Віталій Володимирович,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри конституційного права та теоретико-
правових дисциплін
Білоцерківського національного аграрного університету*

АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРИМУС ЯК МЕТОД ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ

Поряд із засобами переконання паралельно існують також і засоби примусу до правопорушників. Він є допоміжним методом державного впливу та здійснюється на базі переконання і лише після його застосування.

Загалом примус визначають як зняття індивідуальної волі через зовнішній вплив, спрямований на те, щоб примусити індивіда зробити щось або утриматися від яких-небудь дій; натиск із чийогось боку, примушування; зумовлена кимось або чимось необхідність діяти певним способом, незалежно від бажання; натиск, обумовлений законом [1, с. 940]; «примушувати» означає схилити людину до певної діяльності чи за допомогою силового тиску (усупереч її волі), обмежувати свободу вибору [2, с. 384; 3, с. 253].

Правоохоронні органи у своїй діяльності використовують особливий вид державного примусу – позасудовий адміністративний примус. Заходи адміністративно-правового примусу можуть встановлюватися тільки правовими актами. Тому такий примус правоохоронних органів є правовим примусом, спрямованим на реалізацію правових актів, які регулюють певний вид суспільних відносин [4, с. 160-161]. Він проявляється в застосуванні примусових заходів впливу на поведінку учасників адміністративно-правових відносин з метою досягнення чіткого

виконання встановлених обов'язків, розвитку суспільних відносин у рамках закону, забезпечення правопорядку й законності [5, с. 188].

Застосування персоналом правоохоронних органів адміністративного примусу має свої особливості, що пояснюється їх спеціалізованим становищем у системі публічних органів влади. Ці особливості зумовлені тим, що на правоохоронні органи покладене головне завдання – забезпечення прав та законних інтересів фізичних і юридичних осіб та держави, що передбачає застосування широкого кола примусових заходів. Правоохоронці застосовують заходи адміністративного примусу, які становлять основу їх діяльності, хоча існує можливість і добровільного виконання вимог законодавства. Застосування примусових заходів здійснюється на засадах гласності й суворого додержання вимог законодавства та охорони прав людини і громадянина. Метод примусу використовується під час виконання всіх основних функцій правоохоронних органів, крім координаційної. Адже взаємодіючі органи не є об'єктами управління та не підпорядковані одні одним. Крім того, норми, які регулюють координаційну діяльність, не встановлюють відповідальність щодо суб'єктів її здійснення [6, с. 149].

Можна виділити такі форми його прояву: 1) примус, який використовується для попередження та припинення посягань; 2) примус, який застосовується для безпосереднього примусового здійснення прав та обов'язків громадян [7, с. 195], органів публічної влади. Особливістю адміністративного примусу є те, що він застосовується як у випадках, коли є факт правопорушення, так і тоді, коли його немає [8, с. 15]. Відповідно, правоохоронні органи застосовують адміністративний примус як реалізатори державної політики у сфері національної безпеки і оборони у випадку здійснення протиправних посягань з боку фізичних осіб на схоронність життєво важливих інтересів людини, суспільства і держави або у разі виникнення загрози здійснення таких дій.

Як приклад, Закон України «Про Національну поліцію України» встановлює, що поліцейськими заходами примусу є: фізичний вплив; застосування спеціальних засобів та вогнепальної зброї. Так фізичним впливом є застосування будь-якої фізичної сили, а також спеціальних прийомів боротьби з метою припинення протиправних дій правопорушників. У свою чергу, спеціальні засоби як поліцейські заходи примусу визначаються як сукупність пристроїв, приладів і предметів, спеціально виготовлених, конструктивно призначених і технічно придатних для захисту людей від ураження різними предметами (у тому числі від зброї), тимчасового (відворотного) ураження людини (правопорушника, супротивника), пригнічення чи обмеження волі людини (психологічної чи фізичної) шляхом здійснення впливу на неї чи предмети, що її оточують, з чітким регулюванням підстав і правил застосування таких засобів та службових тварин [9]. А Законом України «Про Службу безпеки України» передбачено, що обов'язком співробітників спецслужби є профілактика правопорушень та припинення кримінальних правопорушень, розслідування яких віднесено законодавством до її компетенції [10].

Отже, правоохоронні органи застосовують примус як формувачі державної політики у сфері національної безпеки і оборони у випадку неналежного виконання співробітниками покладених на них зобов'язань. У цьому випадку мова йде про дисциплінарний примус та адміністративний при вчиненні такими співробітниками правопорушень у досліджуваній сфері.

Література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / За ред. В. Т. Бусел. Київ-Ірпінь : ВТФ «Перун», 2004. 1440 с.
2. Горяйнов А. М. Самозахист як засіб приватного правового примусу Держава і право : збірник наукових праць «Юридичні і політичні науки». Вип. 53. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2011. С. 384–390.

3. Дембіцька С. Л. Державний та адміністративний примус: загальнотеоретичні поняття та ознаки. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія : Юридичні науки. 2016. № 845. С. 250–256.
4. Ляшук Р. М. Заходи адміністративного припинення спеціального призначення ДПСУ в системі заходів державного примусу. Південноукраїнський правничий часопис. 2009. № 1. С. 159–162.
5. Битяк Ю. П., Богуцький В. В., Гаращук В. М. Адміністративне право України : підручник. Харків : Право, 2000. 520 с.
6. Ляшук Р. М. Методи переконання та примусу в адміністративній діяльності правоохоронних органів. Порівняльно-аналітичне право. 2016. № 3. С. 148–150.
7. Могілевська Л. До характеристики методів діяльності Національної поліції у сфері забезпечення прав і свобод дитини. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 12. С. 192–196.
8. Адміністративна діяльність Національної поліції : навчальний посібник для підготовки до іспиту / за ред. Кулікова В. А. Київ : Освіта України, 2016. 230 с.
9. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII : станом на 6 лют. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 06.04.2023).
10. Про Службу безпеки України : Закон України від 25.03.1992 р. № 2229-XII : станом на 4 груд. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text> (дата звернення: 06.04.2023).